

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקכז

ערב שבת קודש
פרשת אחריקדושים
ה' באייר ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

ה. שם עמ' 14, והערה 47. סעודה שלישית בשבת קודש זו - האמור בשיחה תשמ"ח (הנ"ל) "לערוך סעודת משיח בו ביום, ולהמשיך ולהוסיף - באופן ד'כפליים לתושייה' - ביום השבת שלאחרי זה" כוונתו לעשות סעודה ממש כמו שעושים בחו"ל, ובאותו זמן - אחרי תפילת מנחה דשבת קודש (ממכתב הרב י"ל שי' גרונר, 'התקשרות' גיליון מ"ה).
ואולי הכוונה גם לשתית ד' כוסות (ובפרט ע"פ המופיע בהקלטת השיחה [לפי השמועה] לעשות את הסעודה פעמיים "צוויי מאָל"). והרי יש הוראה שגם במקום ספק יש לשתות שוב (אם כי - בשביעי של-פסח) את הד' כוסות.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

עדכונים ל'לוח השבוע'

התנצלות

עקב תקלה בדפוס נשמטו מהגיליון המודפס של חג הפסח (תתקכ"ד) רובם ככולם של מנהגי ליל הסדר, ספירת העומר וכו'. אנו מתנצלים על כך ועם הקוראים הסליחה.

לגיליון שביעי של פסח (תתקכ"ה):

א. בעמ' 11 (ליד ציון הערה 7), נכתב שניתן להכין בחג 'קניידלאך' לשבת "בכלים נפרדים". אבל הרב מ"מ שי' גרונר מסר, שאצל הרבי הכינוי זאת בכלים הרגילים של פסח, ולא כפי שכתבנו כל השנים ממקורות לא-חב"דיים.

ב. שם, בעמ' 13. סעודת משיח. בקשר לעריכת הסעודה בשביעי של פסח דווקא – בנוסף לשיחות שצוינו, שבהן הרבי הורה כך, מספר הרב יוסף יצחק שי' ליברוב, שהיה מהשלוחים לאה"ק בשנת תשל"ח (שבה היתה הקביעות כבשנה זו), כי התקשר אל הרב חודקוב לשאול מתי לערוך סעודת משיח באה"ק, כי בכפר חב"ד היו רגילים, על-פי הוראת הרב שניאור זלמן גורליק ז"ל, לעשות זאת בקביעות כזאת בשבת קודש, כמו בבית חיינו, והרבי היה על הקו והורה: "נישט משנה זיין – מאכן שביעי של פסח", דהיינו, לעשות זאת ביום שישי, בשביעי של פסח.

ג. שם (ליד ציון הערה 34), ובהערה עצמה. בקשר ל"שעה עשירית" – (אגב נכתב בטעות שהיא בשעה 17:00 בעוד שהיא בשעה 16:00) – העירוני ובצדק, ממה שהרבי היה נוטל ידיו לאחר שעה עשירית כשחלו ראש השנה ושמחת תורה ביום שישי, ואף ציווה להכריז שמי שלא נטל – ייטול ידיו עד השקיעה. ולכאורה הטעם, שהואיל וזו סעודת יום טוב הרי זה 'סעודת מצווה', ובפרט התוועדות חסידית (שזה גם עניינה של סעודת משיח השנה), וגם קשה ואף אי-אפשר להקדים זאת, ובסעודת מצווה – ההתחלה לפני שעה עשירית היא רק לכתחילה (שוע"ר רמט, ז). אלא שיש לזכור לסיים לפני השקיעה (אם אין מקיימים 'פורס מפה ומקדש'), ולנשים ובנות – להפסיק מוקדם, כדי שכל אחת תספיק לחזור לביתה ולהדליק את הנרות בזמן. נכון גם שאפשר לערוך סעודת משיח בשעה מוקדמת יותר, ובפרט עבור הנשים והבנות.

ד. בשבת קודש זו "שאין בה חמץ כלל" כלשון הרבי, רבים משתמשים (מלבד שרויה כחור"ל) גם בתבלינים ובמוצרי תעשייה כשרים לפסח למהדרין, שרק בגלל מנהגו נמנעים מהם בחג הפסח. אולם אין להשתמש בקטניות, וכלי-שכן בחמץ. וע"ע.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ה' באייר ה'תשע"ב - י"ב באייר ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ה' באייר	הלכות חמץ ומצה פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה ולולב... בפרקים אלו. פרק א-ב.	ה' תשובה פרק ח.	מ"ע קנז. ספר משנה תורה סוף הלכות חמץ ומצה: נוסח ההגדה. מ"ע קע.
ש"ק	ו' באייר	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע קסח.
א'	ז' באייר	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קסט.
ב'	ח' באייר	הלכות שקלים... בפרקים אלו. פרק א-ג.	מה אהבתי וגוי. ספר אהבה והוא ספר שני... ה' ק"ש... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קעא.
ג'	ט' באייר	פרק ד. הלכות קדוש החדש... בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ב.	מ"ע קעא. קנג.
ד'	י' באייר	פרק ג-ה.	פרק ג.	מ"ע קנג.
ה'	י"א באייר	פרק ו-ח.	פרק ד.	מ"ע קנג.
ו'	י"ב באייר	פרק ט-יא.	ה' תפלה וברכת כהנים... בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קנג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', ה' באייר	4.41	3.45	5.05	6.06	9.17	12.39	1.12	7.18.2	7.44
ש"ק, ו' באייר	4.40	3.44	5.04	6.05	9.16	12.38	1.12	7.18.9	7.44
א', ז' באייר	4.39	3.42	5.03	6.04	9.16	12.38	1.12	7.19.6	7.45
ב', ח' באייר	4.38	3.41	5.01	6.03	9.15	12.38	1.12	7.20.3	7.46
ג', ט' באייר	4.36	3.39	5.00	6.02	9.15	12.38	1.12	7.21.1	7.47
ד', י' באייר	4.35	3.38	4.59	6.01	9.14	12.38	1.12	7.21.8	7.47
ה', י"א באייר	4.34	3.36	4.58	6.00	9.13	12.38	1.12	7.22.5	7.48
ו', י"ב באייר	4.33	3.35	4.57	5.59	9.13	12.38	1.12	7.23.2	7.49

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י
אח"מ/קדושים	6:41	7:56	6:56	7:59	6:49	7:59	6:58	7:58
אמור	6:46	8:02	7:01	8:04	6:54	8:05	7:03	8:03

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלייד צעיריאגודת חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

הלכות ומנהגי חב"ד

קריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום': למנהג רבותינו נשיאינו¹ יש לקרוא 'ראשון' או גם 'שני' בליל שישי (יום חמישי בלילה). בעש"ק אחר חצות², קוראים את כל הפרשה, ואומרים (בסיום שתי הפרשיות) את שתי ההפטרות: של פרשת אחרי 'הלוא כבני כושיים', ושל פרשת קדושים 'הלדרוש אותי' (יחזקאל כ,ב.כ). בהרבה חומשים לא נדפסה כלל). בשבת קודש לפני תפילת שחרית קוראים שוב 'שביעי', ללא הפטרה. למנהג הרגיל³ – קוראים רק בעש"ק אחר חצות את כל הפרשה עם שתי ההפטרות.

שבת קודש פרשת אחרי קדושים

ו' באייר

הפטרה: "הלוא כבני כושיים" (עמוס ט,ז-טו)⁴.

(1) היום יום ד' טבת.

(2) חצות – בשעה 12:39 לערך.

(3) היום יום ל' סיוון, ספר המנהגים עמ' 25 (בשני המקומות לא נזכרה כלל הנהגת רבותינו, ומשמע שאין זו הוראה לרבים).

(4) לוח כולל חב"ד, משו"ע אדה"ז (רפד,יג) כמנהג האשכנזים, שלא כרוב הפרשיות המחוברות בהן מפטרים בהפטרות הפרשה השנייה, ומקורו ממרדכי (פ"ד דמגילה ס' תתלא), שם משמע שהטעם לזה הוא משום שמעדיפים שלא להפטיר בהפטרות קדושים "התשפוט", שיש בה מתועבות ירושלים [וכבר העירו, שטעם זה אינו אלא להאשכנזים המפטרין אותה כשפ' קדושים נפרדת, משא"כ הספרדים שמפטרין אז "הלדרוש", מפטירין אותה גם בפ' אחו"ק. וכיוון שמנהגנו בפ' נפרדות כמותם, צ"ע מדוע אין נוהגים כמותם גם במחוברות]. ובס' אגודה (שם, אות מז) כתב מפני שבהפטרות אחרי יש מעין שתי הפרשיות (הובא בלבוש ס' תצג ומחצית השקל שם). וראה בארוכה בס' 'בין פסח לשבועות' פ"ד הע' מז.

יום שני

ח' באייר

תענית 'שני' קמא. בימינו אלה, אין נוהגים בתעניות בה"ב⁵, גם (ואדרבה – בעיקר) בחוגי החסידים. כמובן, הנוהגים להתענות – ימשיכו במנהגם הטוב, ואין להתיר להם אלא לצורך, כמו חולשת בריאות הגוף; אך חובת הכול היא להוסיף ב'ימי רצון' אלו בקו השמחה בגלוי, ב"פיקודי ה' ישרים, משמחי לב"⁶.

יום חמישי

י"א באייר

תענית 'חמישי'.

למעשה נפוץ אצלנו לקרוא בקריאת שמו"ת את שתי ההפטרות, ז"א גם את "הלדרוש אותי" (כמנהגנו בכל הפרשיות המחוברות), אף שלפ"ד האגודה הנ"ל הפטרת 'אחר' מתאימה לשתי הפרשיות. וכן משמע ברשימות היומן עמ' קצו, שמדובר בה על 'פרשיות מחוברות' כשהפרשה השניה לפי התאריכים דאז היא פ' אחו"ק. (5) למרות שהעניין נפסק בשו"ע הב"י ובשו"ע אדמו"ר הזקן (בסימן מיוחד, או"ח ס' תצב), וסיבתו: "לפי שחוששין שמא מתוך משתה ושמתח המועד באו לידי עבירה". ולפני כמאה שנה התרעם הגר"ח"ע גרודזנסקי ז"ל בוילנא על רב גדול (שולגל בחסידים) "שהנהיג כמה קולות בסדר דבה"ב ויר"כ קטן...". (ראה מבוא לקונטרס ומעין עמ' 25).

(6) 'התועדות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258 ואילך, וראה שם ביאור טעמו של דבר – אם כי הרבי נשיא דורנו בעצמו הקפיד להתענות בתעניות אלו.

קדושים ומובדלים משאר אומות

כיצד קשורים שלושת הציוויים שבתחילת פרשת קדושים ומהווים הוראה אחת כוללת • חובת החינוך לנטוע בילדים את הרגש שהם שונים ומובדלים, כי הם קדושים • זאת על-ידי השבת – חיזוק האמונה בהשגחה הפרטית שבה הקב"ה מנהיג את בני ישראל למעלה מדרך הטבע • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

העולם אינם שייכים לזה מלכתחילה, כמו שכתוב: "מגיד דבריו ליעקב גו' לא עשה כן לכל גוי". אלא המדובר הוא רק בענייני הרשות: אכילה, שתייה, מסחר וכיוצא בזה, שבזה בני ישראל שווים לכאורה בחיצוניות עם שאר אומות העולם, ועל זה מצווה התורה: "קדושים תהיו".

אך כיצד יתכן שכאשר נמצאים בענייני עולם הזה, ובפרט בזמן הגלות, חושך כפול ומכופל – יהיה בזה קדושה?

על זה נאמר: "כי קדוש אני" – בני ישראל בכל מקום שנמצאים קשורים הם עם הקב"ה, עם "אתה קדוש", ולכן גם הם "גוי קדוש", ועד – בדומה לקדושתו של הקב"ה, "יכול כמוני"⁷ – בניחותא⁸.

ג. התכלית של יהודי היא לא רק להיות בעצמו קדוש, אלא כמו שכתוב גבי היהודי הראשון, אברהם אבינו, "אשר יצוה את בניו ואת ביתו

א. שלשת¹ הציוויים הראשונים בפרשתנו הם: (א) "קדושים תהיו"². (ב) "איש אמו ואביו תיראו". (ג) "את שבתותי תשמרו".

בתורה – הכול בדיוק, ובהכרח לומר, שזה שג' ציוויים אלו באים ביחד הוא בדיוק, ויש קשר ביניהם.

ב. קדושה כאן פירושה הבדלה, כמו שכתוב בסוף הסדרה³: "והייתם לי קדושים וגו' ואבדיל אתכם מן העמים", דהיינו, שבני ישראל צריכים להיות מובדלים מאומות העולם, כמו שכתוב: "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה".

עניין ההבדלה מוכרח ושייך רק בעניינים כאלו שבחיצוניות שווים הם, וכמו כן הציווי "קדושים תהיו" אינו בנוגע לתורה ומצוות, כיון שאומות

(1) שיחה זו – הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (באידיש), ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 254 ואילך.

(2) בספר חרדים (בשם גאון ורשב"ץ) שזהו מצות עשה. ובפירוש הרמב"ן – שזהו מצוה כללית. וראה ג"כ ספר המצוות להרמב"ם שרש ד'.

(3) קדושים כ, כו. וראה תניא פמ"ו.

(4) תשא לג, טז.

(5) תהלים קמו, יט"כ.

(6) שמות יט,ו.

(7) ויק"ר פכ"ד, ט.

(8) ראה מאור עינים עה"פ (מז, ב). וראה גם אוה"ת ר"פ קדושים.

* * *

הרבנית רבקה, זוגתו של כ"ק אדמו"ר המהר"ש, חלתה פעם, והרופא ציווה עליה לאכול תיכף בקומה משנתה. הרבנית, שלא רצתה לטעום קודם התפילה, נהגה להתפלל תחילה בהשכמה, ורק לאחר מכן לאכול פת שחרית.

כשנודע הדבר לחותנה, כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, אמר לה: על קיום המצוות נאמר "וחי בהם", היינו שיש להכניס חיות במצוות. כדי לעשות זאת מוכרחים להיות בעל כוח, בריאים וחזקים, ולהיות בשמחה.

וסיים ואמר: אינך חייבת להתפלל לפני האכילה. מוטב לאכול לשם התפילה מלהתפלל לשם האכילה! (היום יום י' בשבט)

ולא תיטמאו בהם אני ה' אלוקיכם (יהל)

הא אם תיטמאו אני אלוקיכם, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם (רש"י)

לכאורה היה לו לומר "אין לי הנאה בכם" (על משקל "איני אלוקיכם"), ולמה אמר "ומה הנאה יש לי בכם?"

כתוב (משלי טז): "כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה", ופירש בספר התניא (פרק כ"ז) שמטרת בריאת הרשע היא "שיעשה הרע שלו יום ואור כו". הדרך להגיע לכך היא עליידי זה שהרשע יתבונן בעובדה שהקב"ה שואל אותו כביכול: "מה הנאה יש לי בכך?" כלומר – אין ספק שישנה הנאה (שכן זוהי מטרת בריאתו של הרשע), ואולם דרוש חיפוש מדוקדק כדי לגלותה.

(ליקוטי שיחות כרך כב עמ' 101)

לא תאכלו על הדם (יט,כ)

לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם (ברכות י)

הטעם הפנימי לאיסור האכילה לפני התפילה:

כאשר יהודי אוכל, הוא מברר את הניצוץ האלוקי הטמון בתוך האוכל ומעלהו לשורשו. אך ביכולתו לעשות זאת רק לאחר שהתפלל והעלה את עצמו תחילה; שכן לפני התפילה, כשהוא עצמו עדיין מקושר למטה, אין בכוחו להעלות את האוכל.

(ליקוטי תורה ויקרא עמ' ח)

* * *

לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם (ברכות י)

"אדם" הוא אדם. א – זו הנפש האלוקית, שהיא מופלאת ומוכדלת מהגוף ומהנפש הבהמית. דם – זו הנפש הבהמית, שהיא מלוכשת בדם האדם.

לפני התפילה אדם הוא 'דם' בלבד, שכן הנפש האלוקית עדיין אינה מאירה בנפש הבהמית; ואילו לאחר התפילה הוא 'אדם', שכן הנפש האלוקית מאירה ומתלבשת בנפש הבהמית, ושתי הנפשות נעשות מציאות אחת.

(המשך תערי"ב ב עמ' תתג)

היא רק לשם אלקים, בגימטריא הטבע, ולא ל"שבת להווי".

וזהו הרמז השני⁹ בשבת – יציאת מצרים, יציאה מכל המיצרים וגבולים של טבע.

ה. ועליידי "את שבתותי תשמרו" – שמירת האות והקשר בין בניישראל עם הקב"ה שלמעלה מהטבע, עליידי חיזוק האמונה שבניישראל אינם נתונים תחת שליטת הטבע, אלא הם נשמרים בהשגחה פרטית עליידי הקב"ה בעצמו – פועלים בעצמם, וכן אצל הילדים, ש"קדושים תהיו", שאפילו בעניינים הגשמיים תהיה קדושה, כיון שישנה אמונה חזקה שגם הגשמיות של בניי ישראל קשורה עם "קדוש אני".

וכמו שכתוב בהמשך הפרשה¹⁰ "את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו", סמך שבת למקדש¹¹ – שעליידי "שבתותי תשמרו" פועל יהודי שכל העניינים יהיו משכן ומקדש לו יתברך.

* * *

1. [...] עניין קודש הוא – כמו שכתוב¹² "ואנשי קודש תהיון לי", "קדושים ופרושים"¹³ (מענייני העולם), וטעם הדבר – כמו שכתוב¹⁴ קדושים תהיו כי קדוש אני".

וההסברה בזה – שלכאורה אינו מובן: מהו הטעם ש"קדושים תהיו" לפי ש"קדוש אני"? אדרבה, כיון ש"קדוש אני", הרי מי ידמה לו ומי ישווה לו?! – אלא, חשבון זה שייך בעולמות העליונים וכו', אבל כאשר מדובר אודות יהודי, שהוא "חלק אלקה ממעל ממש", הרי מעצמו מובן שכשם ש"קדוש אני" כך "קדושים תהיו".

ובאופן כזה היא הנהגתו של יהודי כאשר נשמתו מלוכשת בגוף, ועוסקת בעניינים של מעשה בפועל בעולם הזה הגשמי והחומרי שאין למטה הימנו – שבו דווקא יכולים לכנות את עצמותו

(19) חינוך שם. וראה שער הכולל פי"ז סכ"ט.

(20) יט, ל.

(21) ראה יבמות ו, ב. פרש"י עה"פ. ועוד.

(22) משפטים כב, ל.

(23) פרש"י עה"פ.

(24) קדושים יט, ב.

אחריו ושמרו דרך הוי"⁹.

ועל זה בא הציווי השני: "איש אמו ואביו תיראו", שבזה מרומז חובת החינוך. המחנכים הראשונים הם אמו ואביו. האם והאב צריכים לנטוע בילדים את הרגש שהם שונים מכל העולם, הם שייכים לגוי קדוש.

וסדר הכתוב הוא: "אמו ואביו" – תחילה האם, לפי שהיא עקרת הבית, ועיקר החינוך בפועל מונח בידיה¹⁰.

ד. כיצד משפיעים על ילדים, ועל עצמנו, שיהיה "ונפלינו אני ועמך"? – על זה בא הציווי השלישי: "את שבתותי תשמרו".

שבת – הוא אות בין הקב"ה ובניישראל, המציין¹¹ ומחזק את האמונה בחידוש העולם, והוודאות שהקב"ה הוא בורא העולם ומנהיגו תמיד.

ובזה חלוקים בניישראל משאר האומות. אומות העולם אומרים: "עזב ה' את הארץ"¹², היינו שהקב"ה הניח את העולם בידי הכוכבים ומזלות, אבל בניישראל, עליידי אמונתם קשורים הם עם הקב"ה שלמעלה מהטבע, ואינם צריכים להתחשב עם הטבע, כמו שכתוב¹³: "מאותות השמים אל תחתו (אבל) יחתו הגוים מהמה".

וזהו החידוש של שבת לגבי ששת ימי החול: בכריאת העולם נאמר ל"ב פעמים אלקים¹⁴ – בגימטריא הטבע¹⁵. אבל שבת ענינו – "שבת להווי"¹⁶, היה הווה ויהיה כאחד¹⁷ – למעלה מהטבע.

והשבת ניתנה לבניישראל דווקא, ולא לאומות העולם, ועכו"ם ששבת חייב מיתה¹⁸ – כי שייכותם

(9) וירא יח, יט.

(10) ראה גם תי"מ חט"ז ע' 262. לעיל ע' 194. וש"נ.

(11) חינוך מצוה לא"ב.

(12) יחזקאל ח, יב, ט, ט.

(13) ירמיי' י"ד, ב. וראה שבת קנו, סע"א. וש"נ.

(14) זח"ג רטז, סע"ב. ז"ח צד, ד. צו, ב. קיב, ג.

(15) פרדס שער יב פ"ב. ובש"ל ע"ע שער האותיות את קדושה בהגהה ד"ה והנה מוסיף על הראשונות (פט, א) משמע שכן הוא בזהר.

(16) יתרו כ, י"ד. ועוד.

(17) זח"ג רנז, סע"ב. פרדס ש"א פ"ט. ועוד.

(18) סנהדרין נח, סע"ב.

פרשת אחרי־קדושים

בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם (טז, ד)

בגדים – רומזים למחשבה ודיבור, שנקראו 'לבושים' לנפש.

"בגדי קודש" – מחשבה ודיבור בעניינים של תורת החסידות.

"ורחץ במים את בשרו" – יש לרחוץ ולנקות את הבשר, וכן להדיח את ה'את', הטפל לבשר, דהיינו ההרגלים השונים שמקורם ב'בשריות', ולהפוך זאת ל'בשר קודש'.

"ולבשם" – ארזא אפשר ללבוש את 'בגדי הקודש'.

(היום־יום כ"ו בניסן)

ביד איש עתי (טז, כא)

המוכן לכך מיום אתמול (רש"י); די מזמן מן אשתקד (ת"י)

אומר הגאון המקובל רבי לוי־יצחק שניאורסון:

תמול (עם ארבע אותיות התיבה) בגימטריה ת"פ (480), כמספר עתי.

יד איש עתי בגימטריה תת"ה (805), כמספר אשתקד.

(ליקוטי לוי־יצחק לזוהר ב עמ' שב)

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו

(טז, ל)

"יכפר עליכם לטהר אתכם" – על האדם לטהר את עצמו מחטא ועוון כפשוטו.

"מכל חטאתיכם גו' תטהרו" – חטא מלשון ניקיון, כמו "וחיטא את הבית" (מצורע יד). על האדם לטהר את עצמו גם מזה שהוא חושב את עצמו לנקי וטהור.

(ספר המאמרים תרצ"ט עמ' 35)

וחי בהם (יה, ה)

בשעה שאדם מקיים מצווה הוא ממשיך במצווה חיות וקדושה עליונות. למשל במצוות ציצית: לפני קיום המצווה הרי חוטי הציצית הם חוטים בעלמא, ואילו בעת קיום המצווה נמשכת בחוטים קדושה עליונה, ושוורה עליהם כל הלכות ציצית וכל פרשיות ציצית בתורה.

זהו "וחי בהם" – שעלידי קיום המצווה נמשכים בה חיות וקדושה עליונה.

(מגיד דבריו ליעקב עמ' נה)

* * *

מוסיף הרבי נשיא דורנו:

מסופר שאצל הבעל־שם־טוב התנועעו חוטי הציצית מעצמם, כאילו היו דבר חי. כי אצל הבעל־שם־טוב נתגלה ה"וחי בהם" (שעשיית מצווה ממשיכה בה חיות) בחוטי הציצית הגשמיים ממש.

(משיחת אחרון־שליפסח תשמ"ו. התוועדות תשמ"ו כרך כ. עמ' 154)

להיות "ולו אחד"³³, היינו, שבז' רקיעים וארץ (ח) ובד' רוחות העולם (ד), יהיה ניכר "אלופו של עולם".

* * *

א. האמור לעיל שייך גם לכך שבשבת זו עוברים מפרשת קדושים לפרשת אמור:

התחלות שתי פרשיות אלו – קדושים ואמור – הם הפכיים: בהתחלת פרשת קדושים מדובר על־דבר "קדושים תהיו", עניין הקשור עם ג' קדושות, עד לכתר הג', כידוע³⁴; ואילו בהתחלת פרשת

ית' בשם בורא²⁵, לפי שבו מתגלה כוח ההתהוות מאין לי²⁶, ש"הוא לבדו בכוחו ויכולתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה"²⁷, ודווקא על־ידי "יש" זה יכולים "לקחת" את היש האמיתי (כמבואר בארוכה במאמר דאשתקד²⁸), ועל־ידי זה – "אנשי קודש תהיון לי", "קדושים תהיו".

וכיון שבודאי יקויים העניין של "קדושים תהיו", בין אם רצונו בכך, ובין אם לאו – הרי מוטב שיעשה הדבר בהקדם, בחסד וברחמים, ובשמחה וטוב לבב.

[...] וממשיכים כל זה בחיים היום־יומיים

מכיוון שבוודאי יקויים העניין של "קדושים תהיו",

בין אם רצונו בכך, ובין אם לאו – מוטב שהדבר

ייעשה בהקדם, בחסד וברחמים, ובשמחה וטוב לבב

אמור מדובר על טומאת מת, שהיא³⁵ "אבי אבות הטומאה!"

אבל לאמיתו של דבר, יש בהתחלת פרשת אמור לימוד זכות על ישראל:

בנוגע לדין שכהנים מוזהרים על הטומאה, הרי אזהרה זו היא רק ל"בני אהרן"³⁶ ולא בנות אהרן³⁷, זכרים ולא נקבות.

והטעם לזה – כי גם הציווי "לאמו ולאביו גו' יטמא"³⁸, גם הוא רק לזכרים ולא לנקבות³⁹, וכיון שנקבות לא נצטוו על "לאמו ולאביו גו' יטמא", נמצא, שאין להן שייכות לטומאה כלל, ולכן לא הוזהרו גם להפריש עצמן מטומאה, כיון שאין להן

שבעולם הזה הגשמי, והיינו, שפעולת העבודה להוסיף אורות באצילות²⁹ היא רק לפי שעה קלה, ומיד לאחרי זה מתגלית ההמשכה בעולם הזה הגשמי – בביאת משיח צדקנו, שאז יקויים היעוד³⁰ "ונגלה גו' וראו כל בשר יחדיו" שהעולם נעשה דירה לו יתברך – על־ידי מעשינו ועבודתינו כל משך זמן הגלות³¹, בחושך כפול ומכופל, להמשיך הקודש שלמעלה, "כי קדוש אני", ב"קדושים תהיו", להיות פרושים מכל עניני העולם, ובאופן ד"עזוב תעזוב עמו"³², לברר ולזכך את העולם,

25 ראה בהמאמר פ"ז (לעיל חלק כ"ז ע' 297). וש"נ.

26 ועד"ז בעוה"ז גופא – שכח הצמיחה מתגלה ביסוד העפר דוקא.

27 תניא אגה"ק ס"כ (קל, רע"ב).

28 ד"ה באתי לגני דיר"ד שבט פ"ג ואילך (תו"מ סה"מ שבט ע' רצו ואילך. תו"מ חכ"ה ע' 5 ואילך).

29 ראה ד"ה באתי לגני דיר"ד שבט תשי"א פ"ה (תו"מ סה"מ שבט ע' רסו. תו"מ ח"ב ע' 198).

30 ישע"י מ, ה.

31 תניא רפ"ז.

32 משפטים כג, ה.

33 תהלים קלט, טז. וראה ד"ה היושבת בגנים תשי"א פ"ג (תו"מ סה"מ שבט ע' עדר. תו"מ ח"ב ע' 219).

34 ויק"ר פכ"ד, ח. וראה ד"ה בשעה שהקדימו תשי"ב פ"ב (תו"מ ח"ה ע' 228). וש"נ.

35 פרש"י פסחים יד, רע"ב. מפרשי המשנה לכלים ואהלות בתחלתן. ועוד.

36 ר"פ אמור.

37 סוטה כג, ב. וש"נ. הובא בפרש"י עה"פ.

38 שם, ב"ג.

39 ראה רמב"ם הל' אבל פ"ב ה"ו.

"הרואה את הנולד"

והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה... איזו דרך שידבק בה האדם... רבי שמעון אומר הרואה את הנולד (פרק ב משניות א, י)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

אמרו חז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, שבכל דבר הוא מסתכל ורואה את הנולד מזה. ועניין זה הוא עיקר גדול בעבודת ה', כי להיות שקיום המצוות הוא עבודה גדולה וטרחת יתירה, וכמו כן עניין לאכפייא לסטרא אחרא על-ידי המניעה מעבירה הוא עבודה ויגיעה רבה, הנה זה אפשר להיות על-ידי זה שרואה את הנולד.

כמאמר והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, שהפסד המצווה צריך לחשב כנגד שכרה, שההפסד עכשיו הוא באין ערוך לשכר שיהיה אחר כך, כי ההפסד הוא בדברים גשמיים שהם עניינים עובדים, ואילו השכר הוא שכר נצחי. ובפרט לפי המבואר בעניין שכר מצווה מצווה שמצווה היא מלשון צוותא, והיינו ששכר המצווה הוא ההתקשרות בעצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא, הרי בודאי שאין ערוך כלל הפסד המצווה לגבי שכרה שיהיה אחר כך.

וכמו כן הוא גם כן לעניין שכר עבירה כנגד הפסדה, ששכר עבירה הוא "נופת תיטופנה שפתי זרה", הנה צריך לחשב שכר זה כנגד ההפסד – "ואחריתה מרה כלענה", אשר גם הפסד זה הוא נצחי.

שהרי כמו ששכר המצווה הוא נצחי כנ"ל, כמו כן גם הפסד העבירה הוא נצחי, כמו שכתוב בתניא לעניין טמטום המוח או טמטום הלב שנעשה על-ידי העבירות, שאף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש בו בחינות ומדרגות רבות והכול לפי מה שהוא אדם וכו', ומסיים, שהיום לא נתקבלה תשובתו ועונותיו מבדילים, או שרוצים להעלותו לתשובה עילאה יותר כו', ולכן אמר דוד וחטאתי נגדי תמיד, ומזה מובן שהפסד העבירה, אחריתה מרה, הוא עניין נצחי, ובמילא הנה שכר העבירה אינו נחשב לכלום כנגד הפסדה.

ועל-ידי זה שמחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, מחשב ורואה מה שיהיה בסופו, שזהו על-דרך מה שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, אזי יקיים את המצוות, מבלי הבט על גודל היגיעה שבדבר.

וזהו שמצינו במידות שמונו חכמים, שרבי שמעון בן נתנאל שהיתה מדתו 'ירא חטא', אמר איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם הרואה את הנולד. כי מכיוון שהיה ירא חטא בחר ב'הרואה את הנולד', שעל-ידי זה יהיה ירא חטא ולא יחטא לעולם. הנה, יראת חטא אינה היראה מפני העונשים ושאר העניינים הבאים מצד העבירות, כי אם היראה מצד עצם החטא, שחטא הוא מלשון חסרון, והיינו שעל-ידי העבירה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות.

ככדי שיהיה ירא חטא, היינו שיהיה ירא מכל עניין של חטא, גם דקדוק קל של דברי סופרים, וגם עניין שהוא לפנים משורת הדין, וגם עניין קדש עצמך במותר לך, שעל-ידי זה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות – הנה יראה זו באה על-ידי שרואה את הנולד.

(חלק ממאמר שבת פרשת משפטים תשי"ג. תורת מנחם כרך ז עמ' 341-343)

הן עניין "יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי", שזהו על-ידי לימוד החסידות, וכפי שרצה כ"ק מו"ח אדמו"ר שילמדו חסידות בכל יום ויום⁴⁰, וכן עניין הפצת המעיינות חוצה, ושכל זה יהיה בלי הגבלות, ושיעשו כן במסירות נפש מצד יחידה שבנפש,

יש לדעת, שהכוונה בזה היא לכל אחד ("מ'מיינט טאָקע יעדן איינעם"), ובפועל ממש.

(חלקים מהתנועות אחרון של פסח ה'תשי"ז, י' שבט ה'תש"כ וש"פ קדושים ה'תשי"ז; תורת מנחם כרכים יט עמ' 338-336; כז עמ' 344-346; יט עמ' 366-367)

שייכות לזה כלל. מכאן רואים, שכאשר מזהירים על עניין מסויים, הרי עצם העניין שמצווים ומזהירים על כך, מורה שיש למצווה שייכות לעניין, עוד קודם שמקיים את הציווי בפועל, כי, אילו לא היתה לו שייכות לעניין זה כלל, לא שייך שיצווהו על כך. והוראה זו היא לימוד זכות על ישראל: זה גופא שישראל נצטוו על קיום המצוות – דהיינו, נוסף על הקשר שנעשה בין יהודי להקב"ה על-ידי קיום המצווה, הרי לבד זאת, עצם העניין שנצטוו על כך – הוא כבר עניין של "מצווה", לשון צוותא וחיבור.

* * *

ח. [טרם צאתו אמר:]

יש להבהיר רק עניין אחד – שכל העניינים המדוברים לעיל,

(40) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. ובכ"מ.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

"דרך ישרה" להבאת המשיח

לימוד ענייניו של משיח בתורה

פרק שני דאבות (שלומדים ביום השבת קודש זה) – התחלתו "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם":

ויש לומר הביאור בזה – בהמשך לאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח. רבי (רבינו הקדוש) – עליו נאמר (בזמנו) "אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה", דאף שהיה "חסיד גמור", שגמר עבודתו, אף-על-פי-כן היה סובל תחלואים, תחלואי הגלות, כמו משיח (ששמו "חיוורא דבי רבי", "מצורע של בית רבי"), שעם היותו בתכלית השלימות, סובל וכואב תחלואי הגלות.

ותוכן מאמרו – "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – קאי על "אדם הזה (ש"הוא במדרגה גדולה . . . שלימו דכולא") כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . . רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר כו" מצד עניין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל ענייני העבודה שהיו צריכים להיעשות במשך זמן הגלות – יש לומר שכל בני-ישראל הם בדרגה זו.

והשאלה היא: כיוון שכבר נסתיימו "מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" – מהי ה"דרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני-ישראל) שגמר ענייני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח?

והמענה לזה – "כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו האדם":

"תפארת" – קאי על התורה ("תפארת זו מתן תורה"), שמצד גודל מעלתה בכוחה לחבר ב' התנועות דרצוא (קירוב ודביקות להקב"ה, "תפארת לעושיה") ושוב (המשכה למטה, "תפארת לו מן האדם"), שהאורות העליונים יומשכו ויתגלו בכלים, שעל-ידי זה מתגלה עניינה האמיתי של הגלות (אורות עליונים), באופן שמושלל עניין הגלות כפשוטו, גאולה שאין אחריה גלות.

[. . .] ובהקדמה – שכיוון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה . . . של כל אחד ואחת מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא על-ידי מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) על-ידי "מלכות שבתפארת", כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת) [...]

ובפשטות: "תפארת" הוא עניין לימוד התורה, ו"מלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בענייני מלך המשיח ובענייני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות,

– בתורה שבכתב (ובפרט "בדברי הנביאים . . . שכל הספרים מלאים בדבר זה") ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון ביה מן גלותא ברחמים"), ובפרט בתורת החסידות (שעל-ידי הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים וליקוטי-שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח [. . .] – וההוספה בלימוד התורה בענייני משיח והגאולה ("מלכות שבתפארת") היא ה"דרך ישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

(ש"פ תזריע ומצורע, ו' באייר ה'תש"א, התוועדות תנש"א כרך ג, עמ' 160-164)

עניין המלח.

אגב זאת מציין הרבי כי בספר עץ חיים שער נ' פרק ב' מבואר כי מלח הוא ממוצע בין דומם וצומח.

ובהתוועדות ש"פ תשא תש"נ (התוועדות תש"נ כרך ב' עמ' 422) אמר הרבי:

להעיר ש"מלח" אותיות "לחם", וגם מלשון מלחמה, וענינו בעבודת ה' – כמו שנאמר (משלי ט, ה) "לכו לחמו בלחמי", דקאי על העבודה בלימוד התורה באופן של יגיעה....

מעניק כוח

נאמר במשנה שאין לעשות עירוב במלח – "בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן כו' והמלח", וטעם הדבר משום שאינו מזין.

בשמחת בית השואבה תש"ט (תורת מנחם כרך יג עמ' 30) מבאר הרבי עניין זה בעבודת ה' כך:

וענינו בעבודה הוא לימוד פנימיות התורה באמונת חכמים, אף-על-פי שאינו מבין זאת כפי שיכולים ומוכרחים להבין עניין בנגלה דתורה, כפי המובא בחסידות בעניין "קב חומטין" ו"ארץ מליחה", שעניין זה דווקא מעניק כוח בכל ששה סדרי משנה ומתקן ומסייע שיסורו כל ההעלמות וההסתרים של השכל שמסתירים על האמת, ושתהיה שנה טובה ומבורכת בתורה ומצוות, ובדרך ממילא יהיה "ונתתי גשמיכם בעתם".

נשאר לאחר החורבן

ולסיום, מדברי הרבי בהתוועדות ש"פ כי תשא תש"נ הנ"ל (שם עמ' 422):

ועד שבבית-המקדש היתה "לשכת המלח", שממנה היו לוקחים המלח עבור הקרבנות, ולהעיר על דבר פלא [ש]בדבר – שגם לאחר י"ז (ט"ו) תמוז שבטל [קרבן] התמיד, נשאר מלח בלשכת המלח שבבית-המקדש....

יט) בנוגע למתנות כהונה: "ברית מלח עולם" (פירש רש"י על-הפסוק: "כרת ברית עם אהרן בדבר הבריא ומתקיים ומבריא את אחרים", "מלח שאינו מסריח לעולם").

ותכונה נוספת במלח – שמכרית ומכלה דברים בלתי-רצויים להיותו מבחינת גבורה דקדושה... והמלח ממתיק הדינים (מר) הנ"ל על-ידי שממשיך משרש ועיקר הגבורה דקדושה (שנעשים גבורות ממותקות)... "מלח אותיות חלם" לשון חיזוק... שעל-ידי מלח מבטל הרע דנפשי-הבהמית ומהפכו לקדושה.

כך גם בהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקרא תנש"א (התוועדות תנש"א כרך ב' עמ' 414) הזכיר הרבי: "כידוע ש"מלח" "ממרק ומבשם מרירו לאטעמא" שזוהר-עניין אתהפכא חשוכא לנהורא. תוכן ביאור עניין זה מ'לקוטי תורה' הובא על-ידי הרבי בשיחות שונות, אחת מהן היא המובאת להלן (לקוטי שיחות' כרך ז' עמ' 26):

מבואר ב'לקוטי תורה' על הפסוק כי "מלח" נקרא בתואר "ברית אלקין" משום שבשם אלקים ישנם ק"ך צירופים, מהם מקבלים יניקה ק"ך צירופים דנוגה. מאותו מספר כפול של ק"ך צירופים (דשם אלקים ודנוגה) נהיה "מר", אשר חשבוננו כ' פעמים ק"ך ולכן המלח נקרא "ברית אלקין", משום שמלח ממתיק הדינים והמרירות ("מר") הנובע משם אלקים.

לימוד באמונה שלמעלה מטעם

באחת מרשימותיו (רשימות חוברת יט סעיף וא"ו) מתייחס הרבי לעובדה שעשיו צד את יצחק בשאלתו "היאך מעשרין את המלח" (בראשית רבה פרשה סג, י"ד. הובא בפירוש רש"י עה"פ תולדות כה, כז) ומסביר: עשיו הקדים בשאלתו היאך מעשרין את המלח (לפני התבן) מכיוון שמלח הוא בחינת גבורה, וזו שרשו של עשיו. ולכן, מכיוון שעשיו ביקש לקבל יניקה מיצחק, הקדים את

ולא תשבית מלח

כיצד פייס הקב"ה את המים על-ידי המלח? • שאלת המזכיר הרב קווינט לגבי שמחת ניסוך המים, ומענה הרבי • מה הסביר הרבי לשאלת "אין אנו מטבילין", על הטבילה במלח כל השנה • נותן קיום, מבטל דברים לא-רצויים וממתיק הדינים, ומורה על לימוד ביגיעה ובאמונת חכמים – מתכונותיו של המלח • רשימה שנייה

על-ידי התשוקה לעלות

ביום שבו נבראה ה'מחלוקת' הראשונה בעולם, בין מים תחתונים למים עליונים, מצינו (ראה פירוש רש"י ורמב"ן ובחיי ויקרא ב, יג בשם המדרש) שהקב"ה פייס את ה"מים תחתונים" בכך שעתידיים להיות קרבים על המזבח, כמו שנאמר "על כל קרבנך תקריב מלח", "כי המלח מתולדות המים" (שפתי חכמים על פירוש רש"י שם). הסבר הדבר הוא כפי שמסביר הרבי בשיחותיו (תורת מנחם כרך יו"ד עמ' 124):

עניין הקורבנות הוא, להעלות את הדבר הגשמי ולייחדו עם אלוקות. והכוח לזה הוא באמצעות המלח, שבא מ"מים תחתונים" דווקא שהם בוכים על רצונם להיות "קדם מלכא" – כי תשוקת ה"מים התחתונים" לעלות למעלה, היא הנותנת כוח ופועלת בדבר הגשמי שיוכל להתעלות ולהתייחד עם אלוקות.

השמחה – בגמור התיקון

בשיחות שמחת בית השואבה תש"ז (תורת מנחם כרך טו עמ' 60) הרחיב הרבי במעלת השמחה של שמחת בית השואבה אחרי הביאור

בעניין ניסוחם של אותם "מים תחתונים" על גבי המזבח.

כמה ימים לאחר מכן, ביום א' פרשת לך-לך ח' במרחשוון תש"ז, כותב לרבי מזכירו הרב א' קווינט ("הערות קטנות לשיחת... סוכות ה'תש"ז"). הוא מתנצל ("כתבתי את זה במהירות אגב שיטחא ואגב עיוני בדבריו הקדושים, והיות שלא היה לי אפשרות לדבר עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בעל פה כתבתי את זה"):

"שיחת כ"ק אדמו"ר היתה בעיקר למים של ניסוך. אבל מה נאמר במלח של הקרבנות, לפי זה היה צריך להיות כל יום שמחה כזו כי בכל יום תיקנו את ההבדלה של המים, וכנראה היתה שמחה גדולה, אבל מוכח שהשמחה על הקרבנות היתה ביותר בחג...".

הרבי השיב בכתב-יד-קדשו (צילום מכתב השואל וכתב-יד-קודש כ"ק אדמו"ר בצידו צולם בראש ספר תורת מנחם כרך טו, ותוכן הדברים נדפס בעמ' 63 שם):

אין במלח אלא התחלת התיקון, דאינם אלא תולדות המים, ולא המים עצמם. וגמור ושלימות התיקון הוא בניסוך המים כמו שהם בלא שינוי. ועושיין שמחה בגמרו של תיקון כמובן. והרבי מציין בחצאי ריבוע:

להעיר מרמב"ם הל[כות] טומאת אוכלין פ"י, ב: המלח כמי פירות, וממשה ר[יש] פ[רק] ז דמקואות, לקו[ט]י[ט] ת[ורה] ויקרא ו, סע"ב.

נותן טעם – כעיקר

"רואים במוחש" – אומר הרבי בלקוטי שיחות (כרך כה עמ' 119):

– שמידה מעוטה של מלח – אשר כמותו לעצמו בעל שווי כסף וחשיבות מועטת ביותר – מעניקה טעם בתבשיל ומאכל ומשבחתו למעלה שהינה גדולה בהרבה מהקורטוב של מלח; ואין זו רק הוספת טעם אלא שלולי מלח חסר בכללות אכילת המאכל, ובלשון הכתוב (איוב ו, 1): היאכל תפל מבלי מלח.

בהתאם לכך מתרץ שתי שאלות בדרשת חז"ל, המובאת ברש"י, על-הפסוק "ויהי עשיו איש יודע ציד – יודע ציד לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו: 'אבא, היאך מעשרין את המלח ואת התבן?' כסבור אביו שהוא מדקדק במצוות". והדברים תמוהים:

א) מכיוון שמלח ותבן פטורים ממעשר, נמצא שהשאלה "האיך מעשרין את המלח ואת התבן" אינה מורה על הידור ודקדוק, אלא על בורות וחוסר ידיעה (כקושיית המשכיל לדוד').

ב) "האיך מעשרין", הרי הכול יודעים ש"מעשר" הוא נטילת חלק העשירי? אלא הסבר הדברים:

אין מדובר במעשר מזרעים (גידולי קרקע), אלא במלח ותבן כפי שהם בעת השימוש בהם, שאז שווים הם הרבה יותר; מלח ותבן אינם חשובים די כשהם לעצמם, אלא כשמעורבים ומשבחים דברים אחרים: המלח משיב את התבשיל, והתבן משמש חומר לעשיית לבנים לבניין. וזו היתה שאלת עשיו: האם חישוב המעשר מן המלח והתבן צריך להיעשות כפי חשיבותם כשהם לעצמם, או לפי ערכם הסופי לאחר שיתערבו בדברים המגדילים את שוויים. לכן סבור היה יצחק שעשיו מדקדק (ולא 'מחמיר' או 'מהדר') במצוות, בעשותו חשבון מדוייק ומדוקדק.

באופן אחר מציע הרבי (לקוטי שיחות שם עמ'

121 הערה 51 ושוליי-הגליון): יש מקומות שבהם המלח נקרא 'צומח' (שער המצוות וטעמי המצוות פרשת עקב, עץ חיים שער נ' פרק ב ובהגהת צמח שם). וזה היה ספקו של עשיו: אם המלח נחשב צומח וחייב במעשר זרעים, או שהוא נחשב כדומם, הפטור.

אין אנו מטבילין?

בשנת תשמ"א התפרסמה באחד הקובצים (שהופיע מטעם ישיבת תומכי-תמימים אושען פארקוויי גליון ה' הערה טז) הערה, ובה סופר כי פעם נשאל הרבי לפרש השאלה בליל הסדר "בכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת כו", והלוא א) בראש השנה טובלים תפוח בדבש, ב) במשך השנה טובלים המוציא במלח. תוכן תשובת הרבי כפי שנכתב שם היה:

טבילת תפוח בראש-השנה אינה אלא מנהג טוב, וטבילת המוציא במלח לאו דוקא כי אפשר בזריקת מלח על הלחם.

בהתוועדות ש"פ קדושים תשמ"א (שיחות קודש תשמ"א כרך ג' עמ' סד ואילך) חזר הרבי על תוכן הדברים שהתפרסמו בשמו והתייחס אליהם: קושיית מטבילין היא כלפי הטיבול במשקה המצריך נטילת-ידיים, מה שאין כן במלח שאינו משקה.

למרות זאת המשיך הרבי ואמר כי אם נדפסו הדברים בשמו, נראה שאכן נאמר, אף שלגופו של עניין אין צורך להגיע לביאור זה.

אם אכן נאמר ביאור זה – הרי זה א) מפני שנאמר כביאור לתמיהת קטן והשגתו, ב) אף שאכן אין צורך בהסבר זה (שכן, כאמור החילוק הוא פשוט) נאמרו הדברים "לאפושי טעמא" בלבד, אילו היו צריכים להזדקק לשאלה זו.

מלח – ממתיק הדינים

ובהתוועדויות תשמ"ט (כרך ב' עמ' 427) אמר הרבי:

התכונה המיוחדת של מלח היא – שעל-ידו נעשה קיום הדבר הנמלח, כלשון הכתוב (קרח יח,